

Літературні казки

Іван Франко «Фарбований Лис»

Згадаймо

КАЗКА -

художній твір фантастичного змісту, у якому зображено неймовірні пригоди вигаданих казкових героїв

Автор

НЕМАЄ КОНКРЕТНОГО АВТОРА,
ВИТВІР КОЛЕКТИВНОЇ ТВОРЧОСТІ

УСНА, ПРОЗОВА

НАРОДНА КАЗКА

УЗАГАЛЬНЕНІ, ТИПОВІ

Форма
створення
, передачі

КОНКРЕТНИЙ
ПИСЬМЕННИК/ПИСЬМЕННИЦЯ

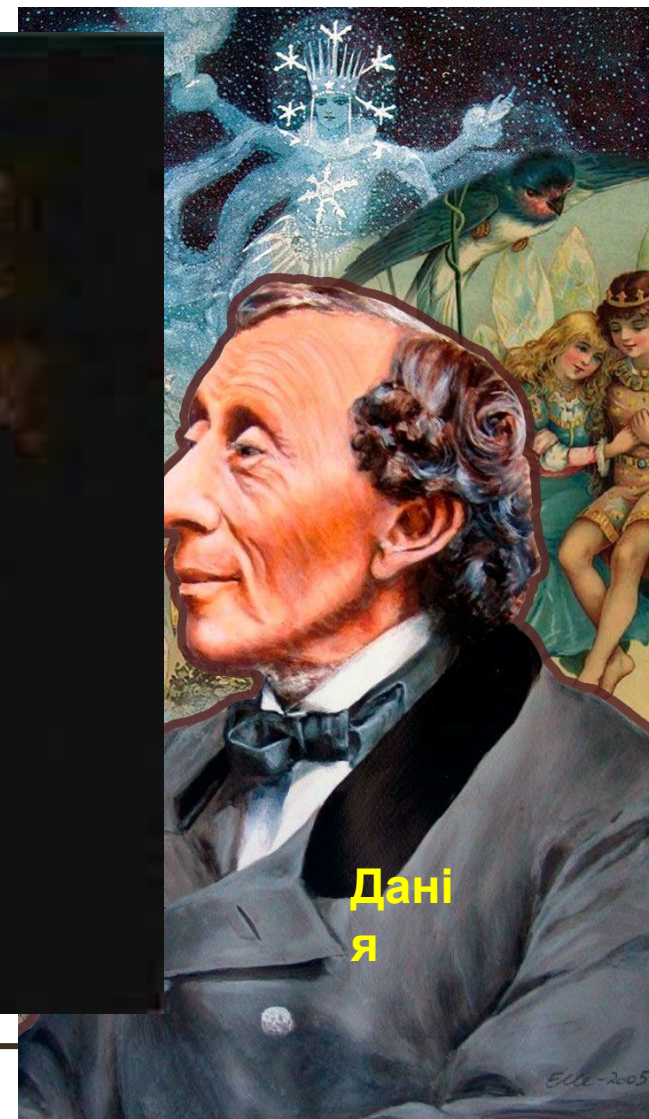
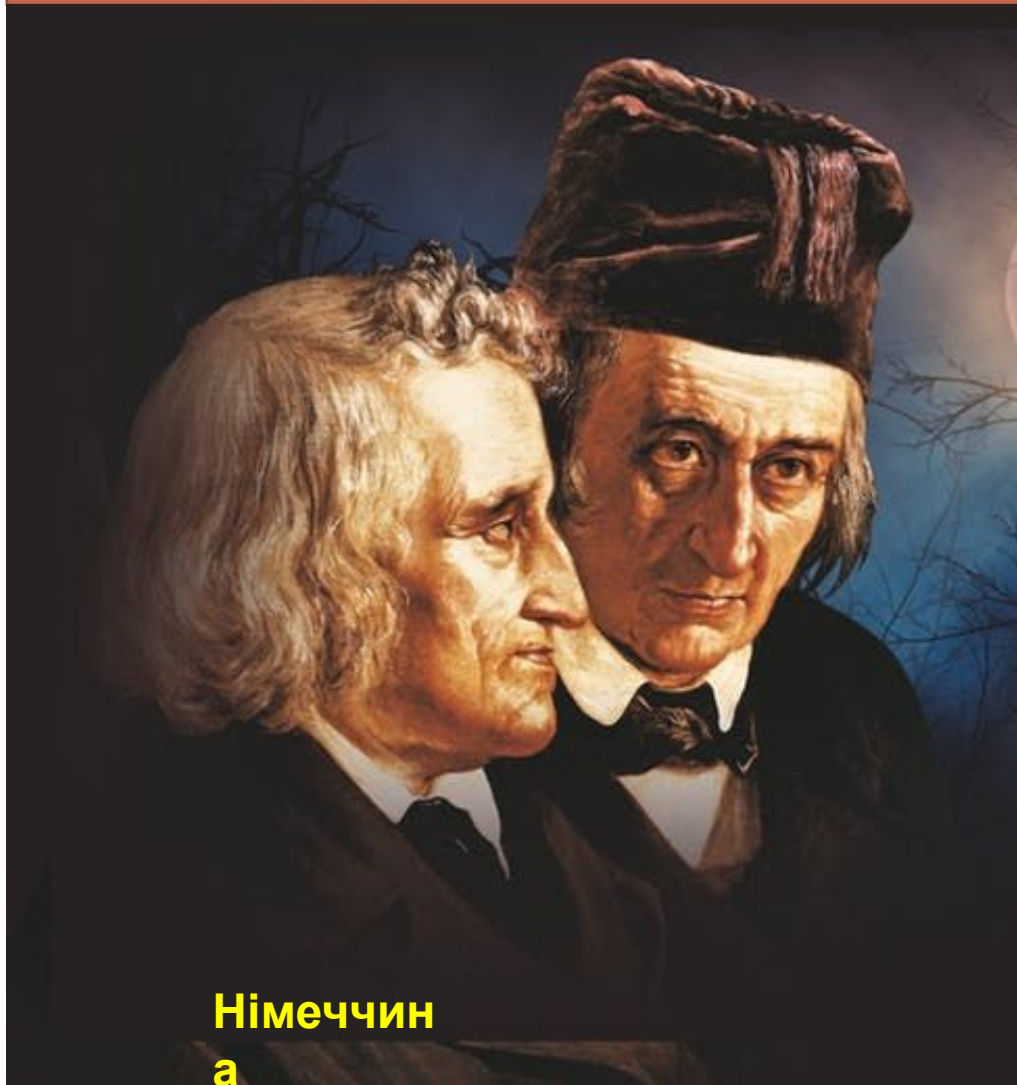
ПИСЕМНА, ПРОЗОВА, ВІРШОВАНА,
У ВИГЛЯДІ П'ЄСИ

ЛІТЕРАТУРНА КАЗКА

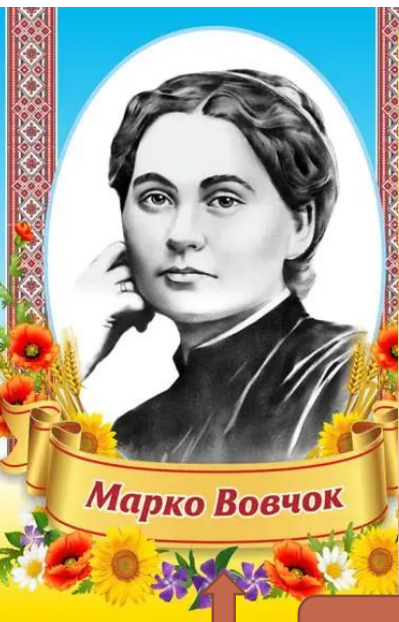
ІНДИВІДУАЛІЗОВАНІ

ПЕРСОНА
ЖІ

НАЙВІДОМІШІ КАЗКАРІ СВІТУ

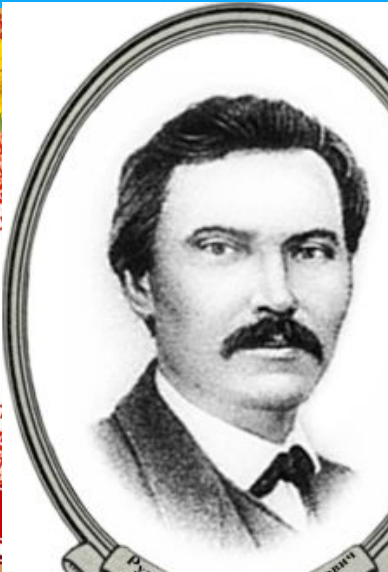
ЖАНР ЛІТЕРАТУРНОЇ КАЗКИ В УКРАЇНІ

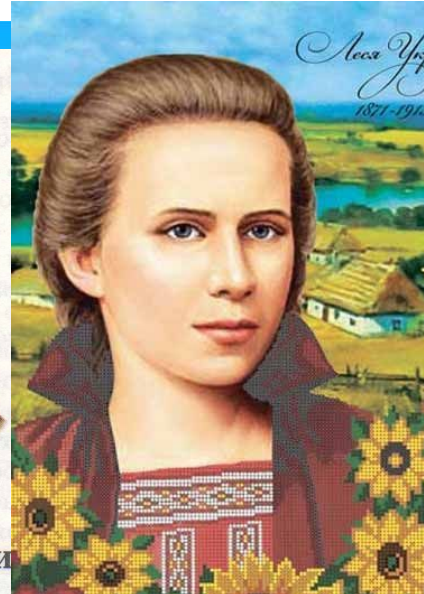
Марко Вовчок

Панас Мирний
(1849-1920)

Василь Королів-Старий
(1870-1949)

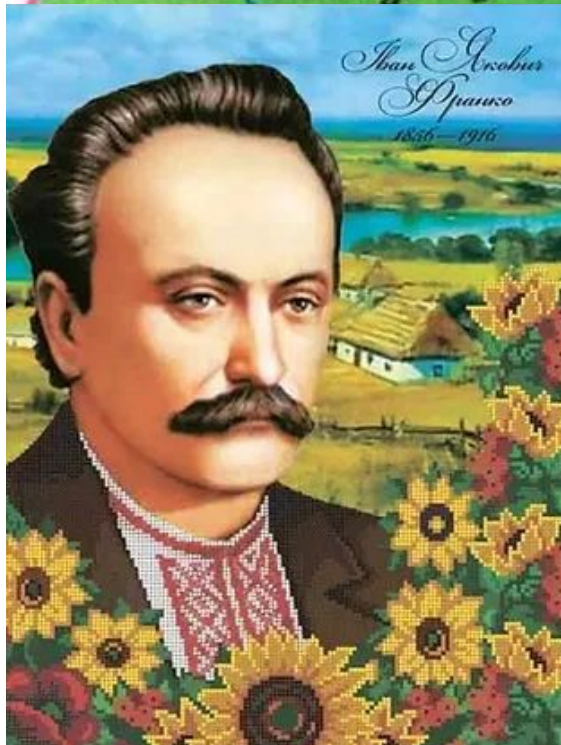

Іван Франко
(1856-1916)

Найвідоміші автори українських літературних казок : Панас Мирний, Степан Руданський, Василь Королів-Старий, Леся Українка, Іван Франко, Всеволод Нестайко, Леся Воронина

Започаткувал
а жанр
літературної
казки в
Україні

*Шукай краси, добра
шукай!*

Вони є все, вони є всюди.

Іван

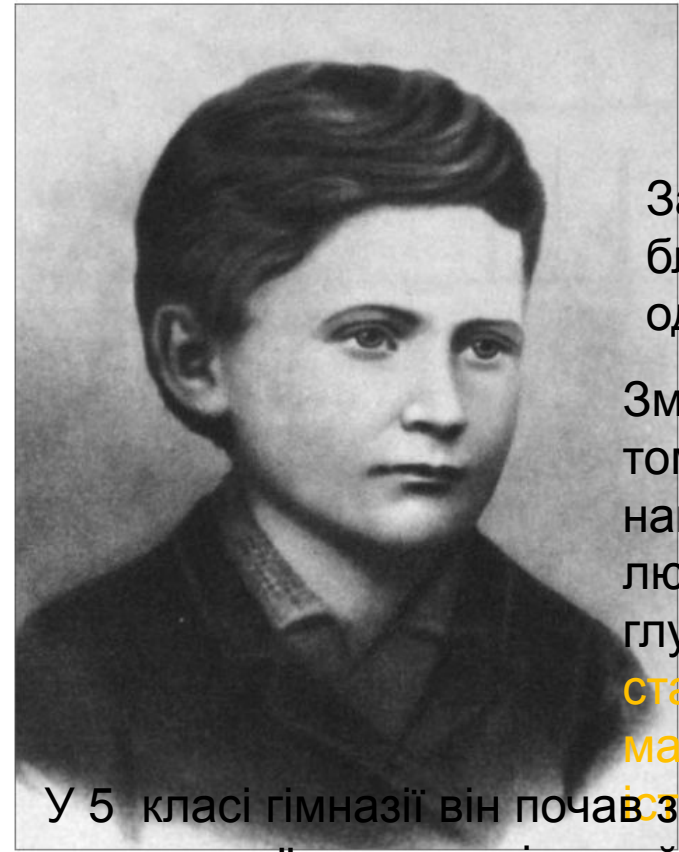
Франко народився на
Львівщині, у селі Нагуєвичі, що в
Дрогобицькому районі.

Визнач за допомогою
Google-карт, чи далеко
від тебе розташована
батьківщина
Івана Франка.

Нагуєвичі. Меморіальний заповідник на батьківщині Івана Франка

МАЛЕНЬКИЙ МОЛЬФАР та « АКАДЕМІЯ В ОДНІЙ ОСОБІ»

о Івана Франка, який із сільського, рано осиротілого хлопчини, **завдяки полегливості та працьовитості, зумів стати одним із найвідоміших у світі жайнів**, можна сміливо сказати: той, хто «через терни пройшов до зірок».

Загалом малий Іванко повадився незвично для дитини його віку: годинами блукав у лісі, був мовчазним і зазвичай заглибленим у себе. Через це односельці іноді називали хлопчика «маленьким мольфаром».

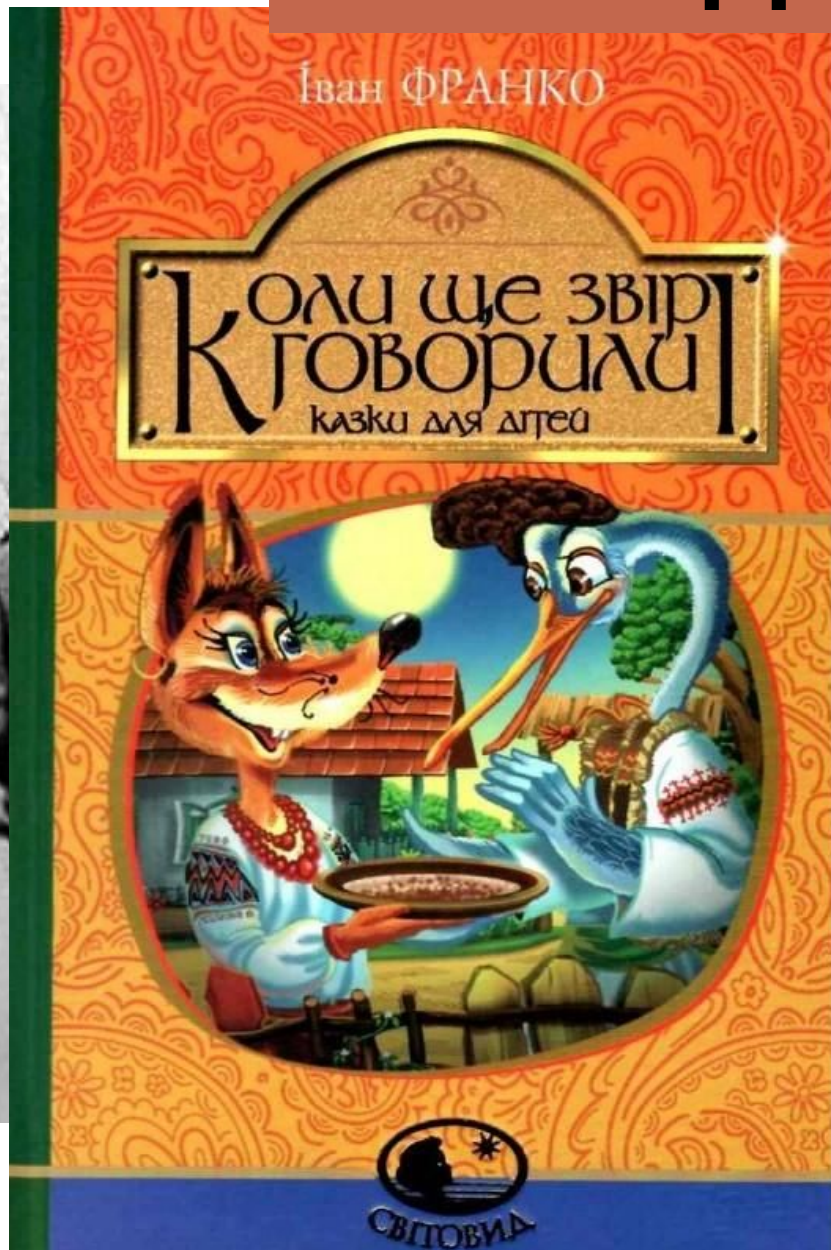
Змалку Іванко **виявляв** неабияку **допитливість**, тому батьки намагалися влаштувати сина до найкращої школи, хоч і не були заможними людьми. Попри труднощі, знущання вчителів, глузування однолітків, наприкінці року Іван **став найкращим учнем, давав уроки математики,**

і збирав власну бібліотеку. Незабаром

У 5 класі гімназії він почав **збирати власну бібліотеку. Незабаром** довкола неї виник учнівський гурток. Гімназисти збиралися разом й обговорювали цікаві художні твори. Бібліотеку Франка-гімназиста складали близько 500 томів творів українських і зарубіжних письменників. Франко здобував освіту у Львівському та Чернівецькому університетах. Товариші називали його «академією в одній особі». Усіх вражало зокрема те, що він вільно володів 14 мовами, був неймовірно працездатною та обізнаною людиною

КАЗКИ ДЛЯ ВЛАСНИХ ДІТЕЙ

За словами письменника, він прагнув створювати такі казки, які спонукають дітей «сміятися і думати, розбуджують їх цікавість та увагу до явищ природи». Франко щиро вірив, що його мудрі казки навчатимуть людей «правдомовності і справедливості», любові до природи.

Ж
для дітей

Коло думок

Казка І. Франка, яка першою відкриває для нас дивосвіт літературних творів, має назву **«Фарбований Лис»**. Про що, на вашу думку, в ній ітиметься? Як може вона?

РОЗВИВАЙМО КОМПЕТЕНТНОСТІ

Чандарава

ФАРБОВАНИЙ
ШАКАЛ

īnqīūśka
narōqna kaska

Лис Микита (з грецьк. Niketes – переможець). Він, і справді, з усіх скрутних ситуацій виходить переможцем. У народі власне ім'я “Микита” часто вживається на позначення хитромудрої людини, крутія, брехуна. У “Словнику української мови” в 11 томах навіть фіксується дієслово від іменника Микита – микитити, що значить “міркувати, метикувати”

Як і всі народи світу, народи Індії почали складати й переповідати казки за сивої давнини. В книжці «Панчатантра» («П'ять кошків житейської мудрості») зібрано казки народів Індії, створені за різних часів. До збірки входить казка «Фарбований шакал». На початку «Панчантри» проголошено основну думку збірки - **служувати для її читачів «наукою розумної поведінки»**. Під впливом індійської «Панчатри» український письменник І. Франко у 1903 році видав збірку казок «Коли ще звірі говорили». У цій збірці є казка «Фарбований Лис», яка має багато спільного з казкою «Фарбований шакал».

ЛИС МИКИТА

Подумай, чому І. Франко в своїй казці головного героя — індійського Шакала замінив на Лиса та назвав його поширеним в Україні іменем — Микита

ФАРБОВАНИЙ ЛИС

Жив собі в однім лісі Лис Микита, хитрий-прехитрий. Кілька разів гонили його стрільці, травили його псами,

наставляли на нього заліза або підкидали йому затруєного м'яса, нічим не могли йому **доїхати кінця**.

Лис Микита

кпив собі з них, оминав усякі небезпеки, ще й інших своїх товаришів остерігав. А вже як вибрався на лови — чи то до

курника, чи до комори, то не було сміливішого, вигадливішого та спритнішого злодія над нього. Дійшло до того, що

він не раз у білий день вибирався на полювання й ніколи не повертався з порожніми руками.

Се незвичайне щастя й та його хитрість зробили його страшенно гордим. Йому здавалося, що немає нічого неможливого для нього.

— Що ви собі думаєте! — **величався** він перед своїми товаришами. — Досі я ходив по селах, а завтра в білий день піду

до міста й просто з **торговиці** курку вкраду.

— Ет, іди, не говори дурниць! — **уговкували** його товариші.

— Що, дурниць? Ось побачите! — решетився Лис.

— Побачимо або й не побачимо. Там пси купами по вулицях ходять, то вже хіба б ти перекинувся на блоху, щоб тебе не побачили й не роздерли.

— От же побачите: і на блоху не перекинуся, і не роздеруть мене! — **товк своє** Лис і поклав собі міцно зараз завтра, у сам торговий день, побігти до міста та з торговиці вхопити курку. Але сим разом бідний Микита таки **перечислився**. Поміж коноплі та кукурудзи він заліз безпечно аж до передмістя; огородами, перескакуючи плоти та ховаючися між яриною, дістався аж до середмістя. Але тут біда! Треба було хоч на коротку хвилю вискочити на вулицю, збігати на торговицю та повернутися назад. А на вулиці й на торговиці

Характеризуймо Лиса Микиту

ПОЧАТОК ТВОРУ

хитрий-прехитрий

сміливий,
вигадливий,
спритний

зłodий, страшенно
гордий, пихатий

КІНЕЦЬ ТВОРУ

«простісінький
фарбований лис»

«брехун»

«ошуканець»,
розідраний
обдуреними звірами

Лис Микита — алегоричний образ. Яку людину він вам нагадує? (риси вдачі, звички, вчинки)
Порівняйте Лиса Микиту з головною героїнею народної казки «Лисиця та Рак». Що в них спільного, а що відмінне?

Виберіть прислів'я або приказку, що якнайкраще характеризує казкового Лиса Микиту.

З лиса лише кожух добрий.
Лиса вбили — курям радість.
Лисиця спить, а курей бачить.
Старого лиса не виведеш із ліса.

Стара лисиця від собак захиститься.
І на хитру лисицю капкан знайдеться.

«Приміряйте» на себе образ Лиса Микити: визначте, яку спільну з ним рису ви маєте.

Розвиваймо компетентності

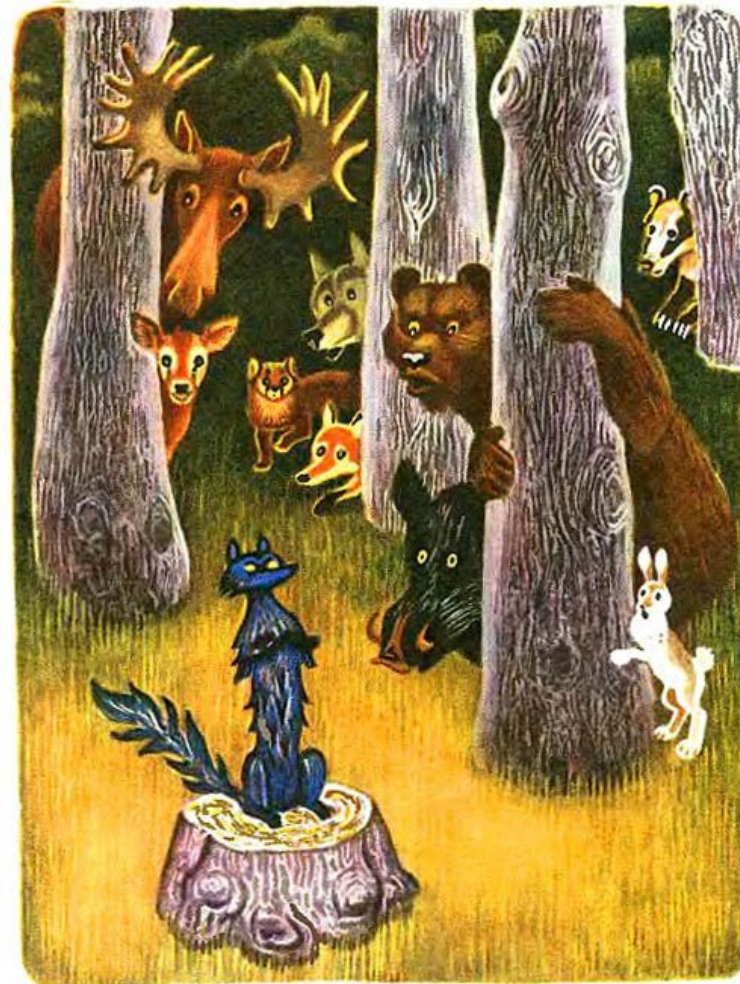
Як Лис Микита став царем звірів? Як він керував своїм царством? Яких людей тобі нагадують мешканці лісу?

Як жилося звірам з новим царем?

Як у вашому класі вибирали старосту? У який спосіб вибирають Президента в Україні? Поміркуйте,

А чи не стосується це й світу людей? Наведи приклади.

РОЗВИВАЙМО КОМПЕТЕНТНОСТІ

Чи справедливо звірі вчинили? Знайдіть аргументи «за» і «проти»

Розірваши Лиса, звірі
вчинили **СПРАВЕДЛИВО** ,
тому що

1.

2.

3.

Розірвавши Лиса, звірі вчинили
НЕСПРАВЕДЛИВО, тому що

1.

2.

3.

ОПАНОВУЙМО ТЕОРІЮ ЛІТЕРАТУРИ

Головні персонажі — це герої, із якими пов'язані основні події твору і характер яких розкрито найповніше.

Другорядні персонажі — це герої твору, які виконують допоміжну роль і сприяють глибшому висвітленню характеру та вчинків головного героя.

Епізодичні — це персонажі, які з'являються в декількох епізодах і часто не мають власного характеру. Основна функція цих персонажів — в потрібний момент давати поштовх сюжетного дії, відтіняти риси головних і другорядних персонажів

Згадай усіх персонажів казки та заповни таблицю

Головні
персонажі

Другорядні
персонажі

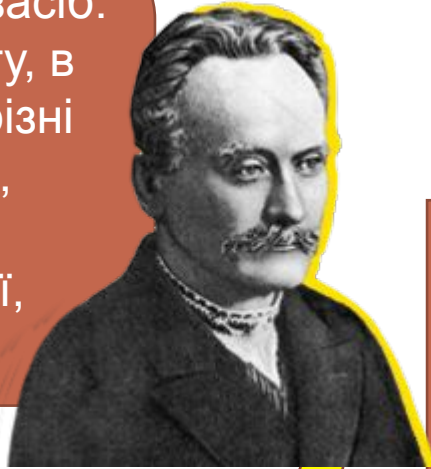
Епізодичні
персонажі

Лис Микита

Мова автора і мова персонажів

Мова автора — художній засіб: частина художнього тексту, в якому автор сам описує різні події, картини природи, розповідає про вчинки персонажів, їхні настрої, почуття.

Мова дійових осіб і мова автора (оповідача, письменника) у тексті переплітаються, щільно пов'язуються між собою, **разом становлячи єдине ціле — художній твір.**

Мова дійових осіб або персонажів — діалоги, монологи, які якнайточніше (дослівно) передають розмови, висловлювання дійових осіб (персонажів) . У мові персонажів можуть вживатися ненормативні слова — розмовні, діалектні тощо.

Випишіть з казки 3-4 речення авторської мови (мови автора — письменника Івана Франка) і 3—4 речення, що належать Лисові Микиті. Порівняйте їх. Охарактеризуйте мову Лиса.

Домашнє завдання

Підготуйтеся до виразного читання від слів

«Так минув рік...» до кінця казки.

Використовуйте всі відомі вам засоби виразності.

Дайте розгорнуту відповідь на запитання: «Кого і за що висміяв І. Франко у казці “Фарбований Лис”»?
